

„Ne ítéldj...” - mit mond a Biblia az ítékezésről és a megítélésről?

*Természetesen szeretetlen-e a megítélés? Azonos-e a megítélés az elítéléssel? Láthatja-e bárki is azt, hogy mi van a másik ember szívében és megítélheti-e, illetve meg kell-e ítélnie ez alapján vagy ez egyedül csak Istenre tartozik? A következő írásunkból kiderül, hogy miért hisszük és hogyan értjük, hogy **a megítélésnek helye van az Istennel való kapcsolatban és a gyülekezeti életben***

Tartalom

- 1 Bevezetés
- 2 Különbség a megítélés és az elítélés között
- 3 A megítélés helye az Istennel való kapcsolatban
- 4 A megítélés helye a gyülekezeti életben

⚓ 1 Bevezetés

„**Ne ítéldj, hogy ne ítéltessetek!**” – hallani gyakran a különböző, keresztény jellegű felekezetekhez tartozók köreiből: Mindenkinek magának kell megállnia Isten előtt, és ember nem nyilváníthat objektív véleményt mások életéről és tetteiről – főleg üdvösségi vonatkozásban nem. Mások – elsősorban – vallásos élete egyfajta magánterületet képez, amely a kívülről számára teljesen, vagy jelentős mértékben tabunak minősül. Így tehát bármiféle kritika ítékezésnek és tolatásnak, e „szent terület” jogtalan megsértésének színében tűnik fel. Nagyon hasonló a helyzet a különböző vallásos csoportok hitvallásának értékelésével kapcsolatban is, hiszen ha valaki(k) véleményét tévelygésnek mondjuk, szükségszerű következtetés az is, hogy tévúton jár(nak). **Az alábbi gondolatokkal arra szeretnénk választ adni, hogyan áll ez a felfogás a jézusi keresztény tanítás és élet példa fényében.**

⚓ 2 Különbség a megítélés és az elítélés között

A megítélést sokan azonosnak tekintik az ítékezéssel, pedig **a két fogalom között nagy különbség van.** A megítélés fogalma nem feltétlenül negatív jellegű, hiszen önmagában csupán állásfoglalást jelent jó és rossz között: a Bibliában kinyilatkoztatott alapelvek gyakorlati alkalmazását. Ez pedig ugyanúgy fontos a földi dolgokkal kapcsolatban, mint a szellemi életben. Sok emberben a bíraskodás, elítélés, illetve ítékezés fogalma negatív asszociációkat szül és eleve rossz lelkületet feltételez, amennyiben nem Isten az, aki ítélt, elítél stb. A megítélés azonban az igazság és a jó megismerése iránti vágyból fakad, és segíteni akar azzal, míg e cél hiányában teljesen jogos és igaz vélemény is szeretetlen és könyörtelen bíraskodássá válik. A Bibliában több olyan részt lehet találni, melyek az ítékezés mint önigazult farizeusi magatartás ellen szólnak (pl. Máté 9:9–13; Lukács 18:9–14 stb.). **Jézus** a következő, jól ismert – és sajnos gyakran rosszul értelmezett – figyelmeztetésével éppen ezt **a szeretetlen lelkületet veti el:**

Ne ítéldj, hogy ne ítéltessetek! Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek; és amilyen mértékkel mérték, nektek is olyannal mérnek. Miért nézed a szálkát atyádfia szemében, a magad szemében pedig miért nem veszed észre még a gerendát sem? Vagy hogyan mondhatod akkor atyádfiának: Hadd vegyem ki szemedből a szálkát! – mikor a

magad szemében ott a gerenda? Képmutató, vedd ki előbb saját szemedből a gerendát, és akkor majd jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd atyádfia szeméből a szálkát. (Máté 7:1-5)

A példázat címzettje a gőgös és önmagát igaznak tartó, képmutató ember, aki mások bűneire nagy hangsúlyt fektet anélkül, hogy a maga vétkeit észrevenné. **A példázat nem arról szól, hogy ne vehetnének ki a szálkát a testvérünk szeméből.** Jézus, a példázatában körülírt helyzetben csupán ennek módját, az ítélkező lelkületet ítélte el.

Jézus őszinte, alázatos önkritikára és a bűneinkből való megtérésre hívott fel. Így válunk alkalmassá arra, hogy segítsünk a testvéreinknek: „[...] akkor majd jól fogsz látni ahhoz, hogy kivehesd atyádfia szeméből a szálkát.” Maga a példázatban felhozott hasonlat sem felel meg annak az elterjedt gondolkozásnak, miszerint nem szabad egymás „szálkáit”, azaz bűneit háborgatni, hiszen **a szálka senki szemében sem kellemes.** Szeretetlen és gondatlan lenne benne hagyni.

A Máté 7:1-5 párhuzama a Lukács 6:37-42-ben található:

Ne ítéljetekek és nem íteltettek. Ne kárhoztassatok és nem lesz kárhoztatásotok. Bocsássatok meg és nektek is megbocsáttatik. (Lukács 6:37)

Jézus a fenti igében összeköti az ítélkezés és a kárhoztatás elleni figyelmeztetést, valamint a mások iránti megbocsátó lelkületre való felhívást. Ezek a párhuzamok mutatják, hogy az ítéletre mint kárhoztatásra, a megbocsátás visszatartására gondolt. Két verssel később (39. vers) Jézus felteszi a kérdést, hogy „A vak vezetheti-e a világtalant? Nem esnek-e mind a ketten verembe?” Mondanivalója az, hogy ha valaki nem ismeri be saját bűnösségét, nem nyerheti el Isten megbocsátását. Így képtelen arra, hogy másoknak közvetítse Isten kegyelmét és szeretetét, megmutatva számukra a bűneikből kivezető utat. Ha viszont belátja bűneit, megbocsátást nyer Istentől, aki alkalmassá teszi őt erre. Ezen az alapon segít embertársainak, hogy megbékéljenek Istennel, ami természetes módon fakad a szeretetből:

Teljesen mosd le rólam bűnömet, és vétkeimtől tisztíts meg engem! Mert tudom, hogy hűtlen voltam, és vétkeim mindig előttem van. Egyedül ellened vétkeztem, azt tettem, amit rossznak látsz. [...] Vidámíts meg újra szabadításoddal, támogass, hogy lelkem készséges legyen, hogy taníthassam utaidra a hűtleneket, és a vétkesek megtérjenek hozzád. (Zsoltár 51:4-6.14-15)

Így a Lukács 6:37-42-beli párhuzam még világosabbá teszi, hogy **Jézus a Máté 7:1-5-ben is csupán a képmutató és szeretetlen ítélkezés ellen figyelmeztetett**

A Máté és Lukács evangéliumból idézett részek szövegkörnyezetében található egyéb példázatok is (pl. Máté 7:6.15-23; Lukács 6:43-46) a józan kritikára és megítélésre bátorítanak. Fel kell tennünk a kérdést magunknak: Kik méltatlanok arra, hogy nekik adjuk a gyöngyeinket? [1]; Kik nem mennek be Isten országába?; Kik a hamis próféták, akikről Jézus azt mondja, hogy a gyümölcsök alapján fogjuk felismerni őket?; Stb. Jézus tehát biztos nem a kritika és megítélés elvetéséről beszélt.

✠ 3 A megítélés helye az Istennel való kapcsolatban

A bűntől megromlott világban semmi és senki sem olyan biztos, hogy mélyebb vizsgálódás nélkül rá lehetne hagyatkozni. Pál apostol erőteljesen fejezte ki a megtévesztés veszélyét:

Nem is csoda, mert maga a Sátán is a világosság angyalának adja ki magát. Nem meglepő tehát, hogy szolgálói is az igazság szolgálóinak adják ki magukat; de a végük cselekedeteikhez méltó lesz. *(2 Korinthus levél 11:14-15)*

Isten azonban kegyelméből és szeretetéből **kinyilatkoztatta és elérhetővé tette az emberiségnek a Hozzá vezető utat és leleplezte a gonoszsgot és a bűnt** (János 15:22-24).

Ti barátaim vagytok, ha azt teszitek, amit én parancsolok nektek. Többé nem mondalak titeket szolgálóknak, mert a szolgáló nem tudja, mit tesz az ura. Titeket azonban barátaimnak mondalak, mert mindazt, amit hallottam az én Atyámtól, tudtul adtam nektek. *(János 15:14-15)*

Ha nem jöttem volna, és nem szóltam volna hozzájuk, nem volna bűnük, most azonban nincs mentségük bűneikre. Aki engem gyűlöl, gyűlöli az én Atyámat is. Ha nem tettem volna közöttük olyan cselekedeteket, amelyeneket senki más nem tett, nem volna bűnük; most azonban látták azokat, és mégis meggyűlöltek engem és az én Atyámat is. *(János 15:22-24)*

Így szólt akkor Jézus azokhoz a zsidókhoz, akik hittek benne: „Ha ti megtartjátok az én ígémet, valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket.” *(János 8:31-32)*

Csakis úgy lehet Istennel élni, ha az ember elfogadja ezt a kegyelmet és az igazságban akar élni, amit Isten alapként lefektetett (Róma levél 12:1-2). **Az igazság megtalálása** (és nem utolsó sorban: gyakorlatba ültetése) **és a hamisság leleplezése** (illetve az attól való tartózkodás) tehát **létszükséglet**: ezek hiányában el lehet téveszteni az örök élethez vezető utat.

Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik azon járnak. Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják. *(Máté 7:13-14)*

[...] De eljön az óra és az most van, amikor az igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres magának. Az Isten lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk. *(János 4:23-24)*

Vigyázzatok magatokra, hogy ne veszítsétek el, amit elértünk a munkánkkal, hanem teljes jutalmat kapjatok. Aki túllép ezen, és nem marad meg a Krisztus tanításában, abban nincsen benne Isten; aki megmarad a tanításban, abban benne van az Atya is, meg a Fiú is. *(2 János levél 8-9)*

A következő hasonlat segíthet megérteni pontosabban, hogy mire gondolunk:

Ha valaki gombapörköltet készít, nem fog először alaposan megvizsgálni minden egyes felhasznált gombát, hogy ehető-e, vagy sem? A válasz egyértelmű. Mennyivel fontosabb hát gondosan megvizsgálni mindent, ami az Istennel való kapcsolatunkat és az üdvösségünket érinti! Ha két különböző, egymásnak ellentmondó véleményt hallunk ugyanarról a kérdéstről, nem lehet mindkettő igaz. Ez ugyanúgy érvényes a bibliai

tanításra, ahogyan ezt a következő példák is mutatják:

Isten elrendeli-e az ember örök sorsát (predesztináció / eleve elrendelés tanítása), vagy szabad akaratunk van? Létezik-e a pokol, vagy minden ember Istenhez kerül? Személy-e a Szent Szellem, vagy csak személytelen erő? Elveszítheti-e valaki az üdvösségét, vagy ez teljességgel lehetetlen?

Számos példát lehetne még sorolni a különböző vallásos csoportok és egyházak tanításaiból, amelyek – mint ahogy azt az előbbi példák is mutatták – nem csupán elvont, teológiai fejtegetések, hanem gyökeresen befolyásolják az életünket. Az ilyen ellentmondások minden őszinte igazságkereső emberben felvetik, hogy „Mi az igazság?“, „Milyen Isten?“, „Hogyan lehet Számára kedvesen élni?“, „Hogyan található valódi békére és megelégedésre Istenben?“ Válaszként **számos felszólítást találhatunk a Bibliában arra, hogy mindent és mindenkit vizsgáljunk és ítéljünk meg.**

Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljétek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jószág, igazság és egyenesség. Ítéljétek meg tehát, mi kedves az Úrnak, és ne vegyetek részt a sötétség haszontalan cselekedeteiben, hanem inkább leplezzétek le ezeket. *(Efezus levél 5:8–11)*

A Lelket ne oltsátok ki, a prófétálást ne vessétek meg, de mindent vizsgáljatok meg: a jót tartásotok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok. *(1 Thesszalónika levél 5:19–22)*

Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik juhok ruhájában jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok. Gyümölcseikről ismeritek meg őket. Tüskebokorról szednek-e szőlőt, vagy bogáncskóróról fügét? Tehát minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt terem. Nem hozhat a jó fa rossz gyümölcsöt, rossz fa sem hozhat jó gyümölcsöt. Amelyik fa nem terem jó gyümölcsöt, azt kivágják és tűzre vetik. Tehát gyümölcseikről ismeritek meg őket. *(Máté 7:15–20)*

⚓ 4 A megítélés helye a gyülekezeti életben

A megítélés a szeretet elengedhetetlen mozzanata: ahhoz, hogy azt a segítséget adjuk, amire Isten szerint valóban szükség van, képet kell alkotnunk mások Istennel való kapcsolatáról – illetve annak hiányosságairól – az életük és a tetteik alapján. Az emberek többsége azonban büszke és emiatt igen érzékenyen fogadják, ha valamiben kritika éri őket. Minden biztonnal egyszerűbb mindenki számára, ha egy lehetséges konfliktus elkerülése végett lemondunk arról, hogy a másikat szembeállítsuk eltévelyedéseivel, és változásra hívjuk őt. Ez **a könnyebb út** azonban **az első századi keresztény gyülekezeteket több drasztikus változáshoz vezette:**

- **A keresztények élete** testvéreik számára bezárult és természetellenessé vált a nyílt testvéri közeledés és szeretet. Innentől kezdve senki sem lehet biztos abban, ki hogyan áll Isten előtt.
- **Az intés és a gyülekezeti fegyelem** gyakorlásának érzékelhető elmaradozásával párhuzamosan egyre alacsonyabb szintre süllyedt a megszentelődésért vívott harc: a „kisebb” bűnök rejtve maradtak és a gyülekezetek már csak a nyilvánvaló, sokszor világi szintű kihágásoknál nyúltak szigorúbb eszközökhöz.
- **A szükséges segítség**, intés és bátorítás, valamint e megkeményedett bűnözők kizárására való készség hiánya a bűnök melegágya lett, és lehetségessé vált a képmutató keresztény élet

gyülekezeten belüli megvalósítása, vagyis a gyülekezet felhívult átkeresztényekkel és hitetlenekkel.

- **Tettekéss és jó szervezőképességű emberek**, akik alapvetően pozitív benyomást keltenek, nagy befolyásra, „vezetői posztra” tehettek szert a gyülekezetekben anélkül, hogy döntéseiket és tetteiket mások különösebben felülvizsgálták/felülvizsgálhatták volna.
- **Ezeknek következményeként** a kereszténység nyitottá vált a tévtanok és hamis istenkép befogadására, és a gyülekezet megszűnt a világot megítélő és életre hívó példa lenni.

Mintegy előre látva ezeket a veszélyeket, **a Bibliában sok buzdítást találunk a testvéreink iránt gyakorolt felelősségvállalásra, intésre és bátorításra.** Így lehetséges volt, hogy a keresztény gyülekezetekben fennmaradjon az Isten akarata szerinti szeretet, fegyelem és tisztaság.

Vigyázzatok, testvéreim, senkinek ne legyen közületek hitetlen és gonosz szíve, hogy elszakadjon az élő Istentől. Sőt buzdítsátok egymást minden egyes napon, amíg tart a ma, hogy meg ne keményedjék közületek valaki a bűn csábításától. *(Zsidó levél 3:12-13)*

Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá, intsd meg négy szemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt. *(Máté 18:15-17)*

Most azért azt írom néktek, hogy ne társalkodjatok azzal, ha valaki atyafi létére parázna, vagy csaló, vagy bálványimádó, vagy szidalmazó, vagy részeges, vagy ragadozó. Az ilyennel még együtt se egyetek. Mert mi közöm ahhoz, hogy a kívülvalókról is ítéletet tegyek? avagy ti nem a belülvilág fölött tesztek-e ítéletet? A kívülvalókat pedig majd az Isten ítéli meg. Vessétek ki azért a gonoszt magatok közül. *(1 Korinthus levél 5:11-13, Károli Gáspár fordítás)*

A testvéreink bátorítására való felszólítások mellett sok példát találhatunk arra is, hogy **a keresztények hogyan örködtek** az „igazság oszlopának és erős alapjának” (1 Timóteus levél 3:15), **az egyháznak a tanítása felett:**

Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, hogy azok az Istentől valók-e, mert sok hamis próféta jött el a világba [...] Mi Istentől valók vagyunk: aki ismeri Istent, az hallgat ránk, aki nem Istentől van, az nem hallgat ránk. Erről ismerjük meg az igazság lelkét és a tévelygés lelkét. *(1 János levél 4:1.6)*

Tudok cselekedeteidről, fáradozásodról és állhatatosságodról, és arról, hogy nem viselheted el a gonoszokat, és próbára tetted azokat, akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok, és hazugnak találtad őket. *(Jelenések könyve 2:2)*

A következő részletből jól látszik, hogy **az első századi gyülekezetekben teljesen természetes volt, hogy a keresztények megvizsgálták és megítélték azokat, akiket megtérésre akartak segíteni**

De ha valamennyien prófétálnak, és bemegy egy hitetlen vagy be nem avatott, annak

mindenki a lelkére beszél, azt mindenki megvizsgálja, és így szívének titkai nyilvánvalóvá lesznek, úgyhogy arcra borulva imádja az Istent, és hirdeti, hogy az Isten valóban közöttetek van. (1 Korinthus levél 14:24-25)

Maga Jézus is világosan rámutatott azokra a dolgokra, amelyek az embereket elválasztották Istentől (például Máté 23:13-36 és 19:16-22), **habár tudta, hogy ezzel ellenségeket is szerez magának**. Ha mi is segíteni akarunk másoknak abban, hogy megtalálják Istent, **követnünk kell Jézus példáját**, még ha ez – úgy mint az ő esetében – konfliktusokkal és elutasítással is jár (2 Timóteus levél 4:14-15).

Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy a megítélés bibliai értelemben azt jelenti, hogy szeretetből és Isten ígéje alapján, embertársaink számára világossá tesszük Isten akaratát és azt, hogy hol térnek el attól. Nemcsak Jézus maga tette ezt, hanem tanítványait és mindenki mást is erre hívott, aki csak követni akarja őt. Ennek az az alapja, hogy saját életünket is megítéljük a Biblia mércéje szerint, és alázattal, engedelmesen alárendeljük magunkat Istennek. Az Újszövetségben számos igehely támasztja alá ezt a gyakorlatot. **A megítélés tehát önmagában semmiképpen sem negatív fogalom, hanem elválaszthatatlanul hozzátartozik a keresztény testvér-, igazság- és emberszeretethez.**

Kapcsolódó írások

[A látható egyház](#)

Ha vannak gondolataid vagy kérdéseid az írásunkkal kapcsolatban, örülünk, ha megírod nekünk e-mailben!

Elérhetőséged*:

Üzenet*:

E-mail elküldése

Végjegyzet

1. Máté evangélium 7:6

© 2022 keresztények.hu - Minden jog fenntartva.

E dokumentum változatlan és teljes formában történő sokszorosítása magánhasználatra megengedett.

Minden más jellegű felhasználás, illetve a kiadás bármely formája csak írásos beleegyezésünkkel lehetséges.

Ha másként nem jelöljük, a weboldalunkon található írásainkban közölt bibliai részeket az 1975. évi Újfordítású Biblia javított kiadásából (Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 1990), valamint a Revideált új fordításból (RÚF 2014. Budapest, Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2014) idézzük.